

جلد ۴ - سنه ۲ - نومبر ۸۰

۱۵ رجب ۱۳۱۰ - ۲۱ کانون ثانی ۱۳۰۸

سیاسیاتدن ماعدا هر شیدن بحث ایدر. هفته‌ک جریده فنیه و ادبیه. ترقیات فنیه و مدنیه بی وقت و زمانیه بیلدیرد. منافع عمومییه متعلق مقالات ادبیه و فنیه بی مع‌المثنویه قبول و درج ایدر. درج اولنمیان اوراق اعاده ابدله‌نر.

مدیری قصبار

بیشنبه کونلری نشر اولنور

ایونه بدلی

اداره خانه سی: باب عالی جاده ستده قصبار مطبعه و کتبخانه سیدر [نفرسی ۲۰ یارمیر] پرسته‌ک الی ایکی نطفه سی پرسته اجرتیه برابر بروجه پشین ۴۵ جریده به متعلق خصوصیات ایچون مدیره مراجعت اولنور. غروشه در. درسعات ایچون اداره خانه دن آلفق اوزره ۲۰ غروشه در

یکدیگرینه یا بشیر؛ ۳) ضعیف یا خود اوزون علوی معدن کورلری که بالسوله علولیرلر، چابک و بری برینه یا بشمسقزین یانارلر.

لکن بزى ایستقم، بر معدن محل دیگره نقل اتمک و بوکا مائل شیرل کافی کورله مبرک معدن کورندن بزى تنویر اتمک دخی طلب اولندی؛ بو معدنچکز بزه تنویر غازی تدارک ایدرک بو خصوصده خارق العاده بر مبدولیت؟ ایله بدل بخشایش ایتدی.

بو نلردن بشقه یالکیز مختصراً افاده سی بر جلد کتابک حوصله سنی طولدره جق درجده بر خوبی مواد مختلفه، از جمله مواد احتراقیه، مواد ملونه، اجزای طبعه و سائره بخش ایددی

اول امرده تنویر غایینه باقم. آرتق بوغاز معدن کورنک احتراقی ایله استحصال ایدیله. بو آبجق تخمیناً ۲,۵۰۰ متره طولنده اسطوره الوی قوزنولر داخلده تقطیر ایدیلرک حصول بولمقددر. بو فورنولر دروننه بارجه بارجه ایدلمش ۱۰۰ کیلوگرام معدن کوری ادخال اولنوب اشبو فورنولر بر تنقیق ویده سی ایله محافظه اولان بر فوندلوحه سی ایله سدا ایدیلر. عمومیتله بو فورنولر بش عدد اولوب افتاقاً موضوع بولنرق بر اوجاق ایله تسخین ایدیلیرلر؛ شوقد که معدن کوری ایله یاری یاری به ملودرلر، زیرا بو کور تقطیر انساننده قبار بر؛ ۱۰۰ کیلوگرام معدن کوری وسطی اوله رق ۲۵ متره مکعب تنویر غازی، ۴ کیلوگرامی متجاوز قطران و ۱۹ بجق هکتولتره قدرده اشبو عملیه نکر سوبندن عبارت اولان قوی حاصل ایدر. بو قوی دخی کرک اولرده، کرک صنایعه کثرته مستعمل اعلی بر ماده محرقة تشکیل ایلر.

تنویر غازی نیک مدت مدیده دنبری معلوم بولنیدنسه بیکده اعتقاد واعتقاد ایدیله. بو شایان حیرت بدیده بی آبجق ۱۷۹۸ تاریخنده «فیلیپ لوبون» نامنده بر فرانسر مهندس کشف ایتشد. لکن بومهندسک سوزینه قولان آسان اولادی؛ موی الیه آرقدا شیرنیک هدف تعریضات کونا کونی اولوب کشفی اثباتده بیک درلو مشکلاته کرتار ونهات ۱۸۰۴ تاریخنده مساعی موقوره. شندن بیزار و تصدیعات غیر شمردندن بر خسار اوله رق

اوطه لرده ساقسی نباتانی بتممز. زرده قالدیکه انسانک نشو ونمای بدنسی نسبت بحیده وقوع بولسون؛ ایشته بو خطا لک منشائی ایسه هب (موده) بلا سیدر. بناء علیه تقدیر تجربیه دید و متعدد اوله لر اطبا بو خطا ناک اوکنی آلهمازلر. بو همت مقر و شات مغازه لرله اور و یاده موده غزته لر نیک عنايته قالمش دیمکدر. یاقاق اوطه لر نده ایسه بو حال بسبتون موجب مضرتدر. هله یتا ناک تاثیر ضایه بیک زیاده معروض اوله سنه طباً احتیاج بیک زیاده در. والحاصل خانه نیک مختلف اوطه لر ی ضایان استفاده لر ی نسبتنده استعمال و اکا کوره تخصیص ایدیلدیر. یاقاق اوطه سی الک زیاده ضیادار اولمالی و جنوب طرفنده و بالتزجیح ایکی طرفدن ضیا آلتی اوزره جنوب و شرقه و یا غرضب و جنوبه ناظر بولمالیدر. کوندوزین اوتوریلان اوطه لرده بوکا رعایت اولمالیدر. هیچ اولنر سبه چوققلرک اوطه سی ایله ایش اوطه نیک بو شرطه تواقنه بیک زیاده دقت ایتدیر. بو وضع نیک نظافت و طهارت خصوصنده فائده سی وار در. چونکه اوطه نیک طوزی طوپرانی ایچیه کوریلورسه امر تطهیر یده قولایلا شور. فکر مزى خلاصه سوبله مک لازمک لورسه ایتالانلرک بیک حقیقتنا اولان :

«Dove non viene il sole, viene il medico.»

«کونشک کلدیکی یره طبیب کلیر» ضرب مثلاً دستور العمل اتخاذی توصیه ایدرز.

محمد علی

بر معدن کوری پارچه سنده نه واردر؟

(مابعد)

بتون فرانسه نیک بو بابه الک زیاده محصولات و یرن جهتلری «نور» و «یادوقاله» حوضه لر ی اولوب بولنردن صکرده «لوار» حوضه سی کلیر.

معدن کوری بر جوق اقسام مختلفه به اقسام ایدرسده بو اقسامک الک اهمیتلیسی آتی الیاند:

(۱) یابس معدن کوری که صعوبتله، فقط قبار مقسزین یانار؛ (۲) یاغلی معدن کوری که مواد قازیه بی حاوی بولنیدنن حین احتراقده پارچه لر ی قباره رق بالا احتراق

زیوت خفیفه د تجارتده مستعمل «بازین» استحصال ایدیلیر.

مولن، غایت متحرک، سرت و فسا قوقولی اولان بومایع اربانه معلومدر. مایع مذکورک بغایت قابلیت اشتعالیه سی واردر. مواد شحمیه و مواد ساره یه قارشلی اولان خواص تحلیله سی صنایعده بر چوق برلرده و بر چوق شیرده استعمالنی مستوجب اولمشدر. مایع مذکور بالخاصه قاوچوق ایله کاتار قانک تخلیلنده و بویکی ماده دن غایت ایخه طبقه لر حاصل ایتمکده مستعملدر. قاشلردن یاغ لکهنی حذف ایتمکده دخی علی العاده مستعمل اولوب اشبو قاشلرک رنگنی اخلاص ایتمه سی ده جله منافعنددر.

ایکی قسم «بازین» اوزرینه ایکی قسم حامض آزوت و بر قسم حامض کبریتدن مرکب صفوق برخلیطه یوش یوش دو کیلوب چالقا ندده «نیترو بازین» یاخود «ایربان روی» دینلن بر ماده معطره حاصل اولور که صنایع عطریه ده «آجی بادم روی» نامیه مستعملدر.

زیوت تقیه لک استعمالات منحصره سی واردر: بالخاصه مدت مدیده محافظه ایدلک مجبوریتنده بولنان شمندوفر تراورسلرینک، کراستیلرک زرقنده استعمال ایدیلوب بعض کرده عربهلرک مواد زتیبه سی قیلیندن اوله رق قوللانیلیر.

«آسید فیک» یاخود «فهنول» رنگسز برمایع اولوب بیاض رنگده کوزل کوزل ایکنه لر حالنده تبار ایدر؛ قوتلی برصورتنده دافع تعفن اولدینی ایچون لازمکن یرده استعمال اولنور.

طبایته جریحه لرک، قرقرلرک پانساننده قوللانیله رق بوحالده هم دفع تمقنه، همده یارده یاقغه مدار اولور.

«آسید فیک» حامض آزوت ایله معامله اولندقدده «آسید پیکریک» نامیه معلوم اولان بر ماده مشتله حاصل اولور که ماده مذکورده صلب، کوزل صاری رنگده، غایت آجی اولوب کرک بویاجیلقدده، کرک کور کجیلکده بوجکارک دفع و احساسی ایچون کثرته مستعملدر. «نافتالین» اولا حامض کبریت ایله بعده «پوتاس» ایله معامله اولندقدده «نافتول» دینلن بر ماده استحصال اولنور که لوانک اعمالاننده و طبایته استعمال ایدیلیر.

پارسده «شانز لیزه» ده مقتول ترک حیات مستعار ایتدی. فرانسه ده هیچ کیمسه بو کشفک تطبیقاتنه توجیه نظر رغبته ایتدی.

حال بوکه انکاتر ده کیفیت بو صورته واقع اولوب حتی ۱۸۰۶ تاریخنده «لوندره» شهر جسمنک بر قسیمی «فیلپ بون» ک افکارینه توفیقاً استحضار ایدلش اولان معدن کوری غازی ایله تنویر اولغش ایدی. اورادن بوقیمتدار غاز آلمانیایه داخل اولدی؛ صکره ۱۸۱۷ تاریخنده ده «وینسور» نامنده بر انکلیز پارسه کتیره رک «پانوراما» معبرینی تنویر ایدلی. پارسده الحاله هده ۳۰۰ میلیون متره مکعب غاز احراق وانه لاک ایدلکده در. هب بو منافعدن بشقه جه مدت مدیده هیچ بر ایشه یاراماش اولان قطر انلر ۱۸۵۸ تاریخندن بری بر اهیت فوق العاده اخذ ایتدیلر.

معدن کوری قطرانی صنایعدن عبارت اولمق اوزره یکی قوتلی بر شعبه صنایع ده تأسس ایلمشدر که بوکا داترده بر ایکی سوز سولیمک ایتنور:

بوقطر انلرده بر خلی مواد بولغش اولوب آنلردن یالکز بدی حامضی موضوع بحث ایده جکرکه بونلرکده باشلیجه لر «آسید فیک»، «آسید قره زلیک»، «آسید روزولیک» و الخ؛ اون طقوزده شبه قوی بولغشدر: «آیلین»، «تولودین»، «کوریدین» و الخ اوتوز درت دانه قدرده مرکبات متبائییه فخم و یا زیوت شیطابه بولغشدر که بونلر آرسننده ده «بازین»، «آتران»، «نافتالین»، «لوتوئن» تعداد اولنور. بومحصولات مختلفه صاجدن معمول بر ایدق دروننده اجرا ایدیلن قسم قسم تقطیرات ایله حصول نما اولور. بدایت امرده یواشجه تسخین اولنور؛ بوحالده تقطیر ایدن محصولات ۲۰۰ یه قدر زیوت خفیفه نی تسکیل ایدر؛ بوندن ۱۰۰ ده ۲۰۰ الی ۶ وزنده قطران استحصال اولنور. ۲۰۰ لک فو- قنده زیوت تقیه طوبالاینر. درجه حرارت (۴۰۰) قدر ایلرولتدکده قطر انک (۱۰۰) ده (۴۵) وزنه قدر صودن دها آغیر بر طاقم زیوت استحصال اوله ییلیر که بونلر ده «آتراسه نیک Anthracénique» نامی آلیرلر.

«ناقلین» اولدق قاریشق عکس تأثیرات حصه وله کترین مختلف معیار لر ايله معامله ایدلده حاصلات مختلفه لونیه اعطا ایدر. از جمله قرمزی، پورتقالی، صاری، مائی رنگلرله اسمی، مختلفه فی حائر الوان عئیده پیددا اولور.

الحاصل «آتراسه نیک» اولان زیوت تقطیر ایدلده «آتراسه ن» دینان بر ماده تولید ایدر لکه بود ۱۸۶۸ سنه سندن بری «صنی الزارین» دینان ماده نلک احضارنده مستعملدر؛ ماده مذکور همدن دخی برخیلی مواد لونیه، از جمله قرمزی رنگ اخراج اولمقدده در که بوده الیوم فرانسه اردو سنده قرمزی یا نطاولونلرک تلویند قولا - نیلمقدده در؛ ۱۷۶۸ تاریخندن اول «طبیعی الزارین» دینان ماده نلک تهیه سنده خادم اولان کورک بوا کثرتله مستعمل ایکن موضوع مجتموز اولان ماده بوبایدکی استلائی کلیا از الیه اتمشددر. ایسته بواوزون تعریفات آره سنده «آیلین» ی دخی ذکر اتمکدن واز کیمیه جکر؛ هیچ شه، بودر که «آیلین» معدن کوری قطرانلرندن اشتقاق ایدن بالجه موادک الک اهمیت ایدر.

«آیلین» چویدده مشکل بر حالده موجود ایدده معدن کوری قطرانلری دخی تقادیر قلیله ماده مذکور هنی حاویدر لر. مع مافیه الیوم مستعمل بولنان «آیلین» لک قدیم اعظمی بالاده عرض ایتدی کیمز «نیترو بازین» ايله دمیر تالاشلری و حامض خلک، معا، ايله ایدلمی صورتیه استحصال اولنور. بوضور نله «خلیت آیلین» حاصل اولوب بوده سوده و بعد سوخته، مش کیرج ايله معامله ایدیلرک تقطیر اولندقدده ۱۸۰۰ ايله ۱۸۰۳ آره سنده بولنان حاصلات «آیلین» ی تشکیل ایدر.

بوجه ايله حصوله کن «زیت آیلین» الوالک استحضارینه یارار. ماده مذکور مک حاصلاتی بر اهمیت فوق العادینی حائر در؛ الیوم میلیونلرجه کیلوگرام استحصال ایدلمکده اولوب حاصلاتک باشلیجه مرکزی دخی المان ایدر.

«آیلین» ايله اعمال ایدیلان مواد ملونه نلک قیاس قبول اتمز درجه ده صافیت و جلاسی وارد؛ مواد مذکور ه نلک باشلیجه لری دخی آتی الذکر در: «روزانیلین» «آیلین» هر منزیسی، «آیلین مورلری» [ویوله ایتربال، ویوله هوفان، ویوله دویاری]. «آیلین مایلری» [لون ماییسی

ضیا ماییسی، پارس ماییسی]. «آیلان بشیلاری» [هوفان یشبلی، بتیلانیلین یشبلی، ضیا یشبلی]. «صاریلر»، «آیلین پورتقالی»، «آیلین سیاهی» یاخود «لوقاس» سیاهی ودها برخیلی الوان نازک سازه.

ایسته بونور نکدر بوا حیاقدده، قاشلرک باصله سنده رنگلی کافدر لک اعمالنده، رنگلی مرکب لرک استحضارنده و سازه ده ایشه یارار.

ایسته بر معدن کوری بارجه سنده مخفی بولنان باشلیجه مواد بونلر اولوب مع مافیه سوز آره سنده دها بر چوقلری اونودلشددر. علی الخصوص بر شینک ذکر ی اهل اولدی اوده معدن کور لری نلک دائما آزوت آناری مختوی بولنلر ایدر بوجسم «آمونیاک» صورتده غلر تصفیه صولورنده دخی بولنور. بونلر دخی حامض کبریت ايله معامله اولندقدده «سولفات آمونیاک» دینان غایت اهمیت ی بر خلاصه کیویوه اعطا ایدر لکه از جمله قاچ سنده بری ارباب زراعتک معموریت اراضی ایچون کثرتله استعمال اتمکده بولسند فی غایت قیمتدار آزوتلی بر کور بر تشکیل ایلر.

حرارت، ضیا، قوت، قطران، مواد ملونه، اجزای طبعیه، کور بر ... و سازه عادی بر فحیم ترابی بارجه سنده مخفی بولنور؛ هر حالده شونی بر دفسه دها تکرار اتمک لازم در که بومقاله عاجزانه الیه او کور بارجه - نلک تقدیر مننی عسیم الاحتمال و او کور بارجه سی حقیقه بر کنز جواهر اشللد.

ایسته انسان بونلری او قود قجه روی زمین دینان بود فیه نرونک حقیقه حیرت بخش عقول اولدینن بر قات دها قناعت و خالق زمین و آسمان اولان رب ذوالجلال حضرت ترینه بر قات دها اعلائی کلمه نحت و رفع ایدی عبودیت و طاعت ایلر. شوراسنی ده برابر جه جق دوشوغلیدر که موهبه سبحانیسه اولان «سرمایه عقل» ايله بخشیر بو طو براقلری قازماسه، بومعدنلری چبقار مسه معمور پنبناه ارضک فائده سی نه قدر محدود اولور؛ حال بوکه بو طو براقلر نصل قازیلور؛ بومعدنلر نصل چبقار ییلور؛ هپ سنی، ماکنه سی، نبات، مانوله سی ايله دگکی؛ اوله ایه و فاعتر و ا..... دیوب ختم کلام ایدلم.

علی نصرت

